

Lausunto nuorisolain uudistamisesta

Valtion liikuntaneuvosto kiittää mahdollisuudesta lausua työryhmän ehdotuksesta uudeksi nuorisolaiksi. Ehdotus on tavoitteiltaan ja lähtökohdiltaan tärkeitä asioita sisältävä ja valmistelultaan huolellisesti toteutettu. Valmisteluun on myös sisällytetty lukuisia kuulemisvaiheita ja -käytäntöjä, mikä on erityisen tärkeää nuoria koskevien asioiden valmistelussa.

Valtion liikuntaneuvosto painottaa, että yhteiskunnan vahvat arvopohjaiset, lainsäädännölliset ja kasvatukselliset puitteet luovat perustan nuorisotyön ja -politiikan onnistumiselle. Toimiva monialainen yhteistyö ja poikkihallinnolliset rakenteet ratkaisevat lopulta sen onnistutaanko lakiehdotuksessa asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa. Tarve syventää julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin välistä yhteistyötä nuorten hyvinvoinnin edistämässä on ilmeinen. Etsivä nuorisotyö on osoittautunut vaikuttavaksi keinoksi ehkäistä nuorten syrjäytymistä. Sille tulisi löytää riittävät resurssit ja asemoida se selkeästi pysyväksi osaksi nuorten palvelu- ja ohjausverkostoa. Liikuntaneuvosto pitää tärkeänä, että lakiehdotuksen kirjaukset tarkastetaan suhteessa yhteiskunnan rakenteellisiin tarkasteluihin, joista merkittävin on sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenne.

Valmistelun taustalla tunnistetaan kolme yhteiskunnallista muutossuuntaa: nuorten osuus väestöstä laskee, nuorten väestöosuuden alueelliset erot kasvavat ja yhteiskunnan moninaisuus lisääntyy. Liikuntaneuvosto muistuttaa, että vaikka nuorten hyvinvointi on keskimäärin parantunut, erityistä huolta tulisi kantaa eriarvoistumiskehityksestä ja nuorten terveyserojen kasvusta erityisesti ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevilla.

Liikuntaneuvosto pitääkin erityisen tärkeänä sitä, että nuorisolain arvopohjan keskiöön on nostettu yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja nuorten oikeudet. Väestön ikääntymisen ja nuorten ikäluokkien koon supistumisen myötä on tärkeää, että lain määritelmässä on mainittu erikseen sukupolvien välinen vuorovaikutus. Liikuntaneuvosto pyytää ottamaan nuorisolaissa selkeämmin esiin laajat käyttäjäryhmät mukaan lukien erityisryhmät. Tämä koskee mm. nuorisopalvelun esteettömyyttä ja saavutettavuutta. Jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus yhdenvertaisuuteen, nuorisolaissa mainittuihin toimintoihin, riippumatta heidän sukupuolestaan, alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, perhesuhteistaan, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Tällöin muun muassa esteettömät ja saavutettavat tilat sekä toiminnot toiminnan järjestämisessä ovat ensiarvoisen tärkeitä.

Lain tavoite 2 §

Ehdotus uudeksi nuorisolaiksi sisältää kunnianhimoiset ja yhteiskunnan ajankohtaisissa haasteissa kiinni olevat tavoitteet. Osin esityksestä on kuitenkin vaikea hahmottaa, mitkä ovat nuorisotoimialan mahdollisuudet vaikuttaa niiden saavuttamiseen. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen, nuorten kasvun tukeminen ja nuorten kasvu- ja elinolojen parantaminen, edellyttävät toteutuakseen koko yhteiskunnan sitoutumista asian edistämiseen. Tästä syystä lakiehdotukselta olisi voinut odottaa voimakkaampia ja konkreettisia linjauksia poikkihallinnollisen toiminnan puolesta.

Valtion nuorisopolitiikan ohjelma 5 §

Ehdotuksen mukaisesti valtioneuvosto hyväksyy joka neljäs vuosi valtion nuorisopolitiikan ohjelman. Liikuntaneuvosto toteaa, että poikkihallinnolliset ohjelmat ovat tärkeitä ja niissä nostetaan esille yhteiskunnan ajankohtaisia ongelmia. Sen sijaan poikkihallinnollisten ohjelmien vaikuttavuus ja ohjaavuus on usein jäänyt ohueksi ja ne ovat laajuudeltaan kaiken kattavia. Koska poikkihallinnollisen yhteistyön merkitys nuorisotoiminnan kannalta on suuri, neuvosto pitää ohjaavien toimenpiteiden ja taloudellisten kannusteiden lisäämistä tärkeänä. Nuorisopolitiikan toimijoiden on kyettävä luomaan uusia ja innovatiivisia keinoja muiden hallinnonalojen sitouttamiseksi nuorison hyvinvoinnin edistämiseen. Tässä toiminnassa valtion nuorisoneuvostolla (6 §) tulee olla keskeinen rooli erityisesti arviointitehtävänsä vuoksi. Valtion liikuntaneuvosto pitää nuorisoneuvoston tehtävien ajantasaistamista tervetulleena keinona kehittää ja arvioida nuorisotyötä ja -politiikkaa Suomessa. Jatkon kannalta olennaista on, että asiantuntijaelimet sekä liikunnan että nuorison

toimialoilla löytävät uusia yhteistyön mahdollisuuksia mm. eri hallinnonalojen arvioinnissa, nuorten harrastemahdollisuuksien edistämisessä sekä yhteisöllisyyden lisäämisessä. Nuoris- ja liikuntapolitiikan osaston sisäistä yhteistyötä tulisi muutoinkin voimallisesti kehittää.

Kunnan vastuu 8 §

Esityksen mukaan nuorisotyö ja -politiikka kuuluisivat edelleen kunnan tehtäviin. Esityksen mukaan kunnan tulisi jatkossa paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluita ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Tämän tarkemmin ei säädettäisi, mitä tehtäviä tai toimenpiteitä kunnan nuorisotyöhön ja -politiikkaan kuuluisi. Kuntien joustonvara ja mahdollisuus toteuttaa palveluita paikalliset tarpeet huomioiden on sinällään kannatettavaa, mutta pitää sisällään riskin kuntien toimintojen eriarvoistumisesta. Tilanteessa, jossa kuntakenttä elää, kuntalaki on uudistettu, nuorisolakia uudistetaan ja sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmä muuttuu radikaalisti, on valtioneuvoston politiikkaa kyettävä jatkuvasti kehittämään.

Etsivä nuorisotyö 10 §

Etsivä nuorisotyö on laajentunut toimivaksi käytännöksi monissa kunnissa. Erilaisten kokeilujen ja hankkeiden myötä nuorten pariin jalkautuva työ on todettu tehokkaaksi tavaksi ehkäistä syrjäytymistä. Voimassa olevan lain mukaan kunta ei ole velvollinen järjestämään etsivää nuorisotyötä, vaan tehtävä on kunnalle vapaaehtoinen. Liikuntaneuvosto painottaa, että etsivälle nuorisotyölle tulisi löytää riittävät resurssit ja asemoida se selkeästi pysyväksi osaksi nuorten palvelu- ja ohjausverkostoa.

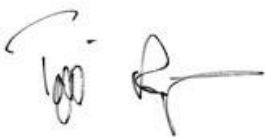
Nuorisolan järjestöjen valtioneuvoston politiikka 15 ja 16 §

Valtion liikuntaneuvosto katsoo, että nuorisolan järjestöjen avustuspolitiikkaa koskevat lakiuudistukset ovat pitkälti samansuuntaisia, mitä liikuntalain yhteydessä tehtiin liikuntajärjestöjen osalta. Voimassa olevassa laissa valtioneuvoston saamisen edellytyksenä on järjestön valtakunnallisuus. Tämä edellytys ehdotetaan esityksessä poistettavaksi. Liikuntaneuvosto pitää muutosta myönteisenä ja arvioi sen parantavan paikallisten ja pienten järjestöjen asemaa sekä monipuolistavan nuorisojärjestöjen kenttää. Kuten liikuntalaissakin ehdotus uudeksi nuorisolaiksi pitää sisällään järjestön valtioneuvoston kelpoisuuden peruuttamisen, mikäli järjestö ei täytä säädettyjä valtioneuvoston saamisen edellytyksiä. Muutosta voidaan pitää perusteltuna siltä osin, että järjestöjen toiminta ja toimintaympäristö muuttuvat kaiken aikaa ja avustuspolitiikan tulee kyetä pysymään muutoksissa mukana.

Laki luo puitteet avustuspolitiikalle, mutta ei itsessään poista tarvetta avustuspolitiikan jatkuvalle kehittämiselle. Valtioneuvoston jaon tulee perustua selkeisiin ja läpinäkyviin kriteereihin, tietopohjaiseen arviointiin sekä määrärahojen käytön järkevään seurantaan ja vaikutusten arviointiin. Keskeistä on vahvistaa järjestöjen toimintaa kuvaavaa tietopohjaa, jotta niiden arviointi olisi avointa ja avustusten taso vastaisi järjestöjen toiminnan todellista luonnetta. Avustustoimikunnan (7 §) rooli avustuspolitiikan kehittämisessä on keskeinen.

Valtioneuvoston myöntäminen nuorten työpajatoimintaan 19 §

Voimassa olevassa laissa ei ole erillistä työpajatoiminnan avustamista koskevaa pykälää. Nuorten työpajatoiminta on nuorten valmentamista työn avulla. Nuorten työpajatoiminnan tavoitteena on tukea nuoren yksilöllistä kasvua ja parantaa nuoren valmiuksia päästä koulutukseen, suorittaa koulutus loppuun tai päästä avoimille työmarkkinoille. Valtioneuvostuksella tuettu nuorten työpajatoiminta kattaa tällä hetkellä 93 prosenttia Manner-Suomen kunnista. Valtion liikuntaneuvosto pitää tärkeänä sitä, että työpajatoiminta on kirjattu lakiehdotukseen omaksi pykäläkseen ja sille varataan riittävä resursointi jatkossakin.

Tapio Korjus
puheenjohtaja

Minna Paajanen
pääsihteeri